

JIŘÍ STROUHAL, JIŘINA BOKŠOVÁ

Lexikon účetních pojmů

překlad z ČJ do AJ a NJ

výklad pojmů v ČJ, AJ a NJ

praktické příklady

účtový rozvrh

angličtina němčina

Wolters Kluwer

Lexikon účetních pojmů

JIŘÍ STROUHAL, JIŘINA BOKŠOVÁ

Lexikon účetních pojmů

překlad z ČJ do AJ a NJ

výklad pojmů v ČJ, AJ a NJ

praktické příklady

účetový rozvrh

Vzor citace: JIŘÍ STROUHAL, JIŘINA BOKŠOVÁ. *Lexikon účetních pojmů*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, 384 s.

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Strouhal, Jiří

Lexikon účetních pojmů : překlad z ČJ do AJ a NJ, výklad pojmů
v ČJ, AJ a NJ, praktické příklady, účtový rozvrh / Jiří Strouhal, Jiřina
Bokšová. -- Vydání první. -- Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2015. --

384 stran

ISBN 978-80-7478-787-4 (brožováno)

657 * 81'373.46

- účetnictví
- oborová terminologie
- terminologické slovníky
- výkladové slovníky
- vícejazyčné překladové slovníky

657 - Účetnictví [4]

81 - Lingvistika. Jazyky [11]

© doc. Ing. Jiří Strouhal, Ph.D., doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D., 2015

ISBN: 978-80-7478-787-4 (brožovaná)

ISBN: 978-80-7478-788-1 (pdf)

ISBN: 978-80-7478-789-8 (mobi)

OBSAH

Předmluva 7

Seznam zkratk 8

SLOVNÍK 9

Literatura 349

Příloha: Typový účtový rozvrh 350

Rejstřík český 359

Rejstřík anglický 366

Rejstřík německý 373

PŘEDMLUVA

Vážení přátelé,

dostává se Vám do rukou příručka „Lexikon účetních pojmů“, která encyklopedickým způsobem definuje jednotlivé výrazy, se kterými se můžete pravidelně setkat v každodenní účetní praxi. Jedná se zejména o pojmy z oblasti finančního účetnictví, manažerského účetnictví a finančního řízení. Mnohé pojmy jsou navíc vhodně doplněny názornými příklady a ilustracemi, díky nimž lze tyto snáze pochopit.

Každý z pojmů nejenže obsahuje svůj anglický a německý ekvivalent, ale i výklad v konkrétním jazyce.

Součástí přílohy je typový účtový rozvrh, ze kterého je vycházeno při řešení ilustrativních příkladů.

Věříme, že si tato příručka najde místo ve Vaší knihovně či ještě lépe přímo na pracovním stole.

Mé velké poděkování patří slečně Anně-Leně Lochman za její neocenitelnou pomoc a supervizi pro německou část textu a panu Pavlu Šubovi za supervizi anglické části textu, kde svými cennými radami a podnětnými připomínkami výrazně přispěli ke zkvalitnění této příručky.

S přáním profesního i osobního balancu

Jiří Strouhal
za autorský kolektiv

Praha, duben 2015

Autorský tým:

- Jiří Strouhal – veškeré texty, veškeré příklady, anglické ekvivalenty
- Jiřina Bokšová – německé ekvivalenty

Tato publikace je jedním z výstupů projektu IGA VŠE F3/2/2014.

SEZNAM ZKRATEK

Seznam zkratek některých použitých právních předpisů

(Všechny citované právní předpisy jsou uváděny ve znění pozdějších předpisů, pokud není výslovně v textu uvedeno jinak.)

NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZDPH	zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ZoR	zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
ZU	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Seznam ostatních zkratek

AÚV	aliquotní úrokový výnos
DBÚ	dlouhodobý bankovní úvěr
HU	hodnota z užívání
KV	kapitálový výdaj
Op.	operace
ODZ	odložený daňový závazek
PC	pořizovací cena
PP	peněžní příjem
PS	počáteční stav
SP	sociální pojištění
RH	reálná hodnota
VH	výsledek hospodaření
ZC	zůstatková cena
ZP	zdravotní pojištění

A

Akcie / ■ Share, Stock / ■ Aktie

Akcií rozumíme majetkový cenný papír, s nímž jsou spojena pro investora tři základní práva: (i) právo podílet se na rozhodování v akciové společnosti, (ii) právo na podíl na zisku ve formě dividendy, a (iii) právo na podíl na likvidačním zůstatku. Mohou být vydány v listinné či zaknihované podobě. Musí obsahovat následující informace:

- firmu a sídlo akciové společnosti,
- jmenovitou hodnotu,
- označení formy akcie; u akcie na jméno firmu, název či jméno akcionáře,
- výši základního kapitálu a počet akcií k datu emise a
- datum emise,
- jedná-li se o listinnou akcii, potom navíc obsahuje číselné označení a podpis členů představenstva, kteří jsou oprávněni jménem akciové společnosti jednat k datu emise.

Akcie je vydávána na jméno či na majitele. Stanovami akciové společnosti lze omezit, nikoli však vyloučit převoditelnost akcií na jméno. Listinná akcie na jméno je převoditelná rubopisem a předáním. Akcie na majitele je převoditelná neomezeně.

A share (or stock) is an equity instrument. It represents three basic rights: (i) the right to vote at the general assembly, (ii) the right to a dividend (during profit distribution), and (iii) the right to a liquidation dividend (during a bankruptcy process).

Eine Aktie ist ein Wertpapier, das seinem Inhaber drei grundsätzliche Rechte zuspricht: (i) das Wahlrecht bei der Hauptversammlung, (ii) das Recht auf Dividenden (im Falle einer Gewinnausschüttung), und (iii) das Recht auf eine Liquidationsdividende (im Falle einer Unternehmensinsolvenz).

Akciová společnost ■ / ■ Joint-Stock Company / ■ Aktiengesellschaft

Akciová společnost je takovým typem kapitálové obchodní společnosti, jejíž základní kapitál je rozložen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Akcionáři firmy přitom neručí za její dluhy.

K založení akciové společnosti je třeba přijetí stanov. Ten, kdo stanovy přijal a podílil se na úpisu akcií, se nazývá zakladatel. Stanovy musí obsahovat:

- firmu a předmět podnikání nebo činnosti,

- výši základního kapitálu,
- počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, určení zda a kolik akcií bude znít na jména nebo na majitele anebo zda budou vydány jako zaknihované cenné papíry, popř. údaj o omezení převoditelnosti akcií, popř. údaj, zda jsou akcie imobilizovány,
- mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,
- počet hlasů spojených s jednou akcií a způsob hlasování na valné hromadě,
- údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury firmy byl zvolen (monistický či dualistický) a pravidla určení počtu členů představenstva či dozorčí rady,
- při založení dále stanovy obsahují:
 - údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
 - v jaké výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku obchodní společnosti,
 - bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i počet, jmenovitou hodnotu a druh akcií, které se za tento nepeněžitý vklad vydají, jejich formu nebo údaj, že budou vydány jako zaknihované cenné papíry, a určení znalce, který provede ocenění nepeněžitého vkladu,
 - určení ceny nepeněžitých vkladů při založení obchodní společnosti,
 - alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením obchodní společnosti vzniknou;
 - údaj o tom, koho zakladatelé určují za členy orgánů obchodní společnosti, kteří mají být dle stanov voleni valnou hromadou,
 - určení správce vkladů,
 - mají-li být akcie vydány jako zaknihované, potom i čísla majetkových účtů, na která mají být zaknihované akcie vydány.

Minimální výše základního kapitálu činí 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR.

Mezi orgány akciové společnosti patří v dualistickém modelu:

- valná hromada, do jejíž působnosti spadá mimo jiné:
 - rozhodování o změně stanov, nejde-li o změnu v důsledku zvýšení základního kapitálu představenstvem nebo o změnu, ke které došlo na základě jiných právních skutečností,
 - rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o pověření představenstva či o možnosti započtení peněžitě pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení emisního kursu,
 - rozhodnutí o snížení základního kapitálu a o vydání dluhopisů,
 - volba a odvolání členů představenstva, pokud stanovy neurčují, že jsou voleni a odvoláváni dozorčí radou,
 - volba a odvolání členů dozorčí rady a jiných orgánů určených stanovami,
 - schválení řádné, mimořádné, mezitímní a konsolidované účetní závěrky, rozhodnutí o rozdělení zisku nebo o úhradě ztráty a stanovení tantiém,
 - rozhodování o odměňování členů představenstva a dozorčí rady,
 - rozhodnutí o kótaci účastnických cenných papírů firmy a jejich vyřazení z obchodování na trhu,
 - rozhodnutí o zrušení firmy s likvidací, jmenování a odvolání likvidátora, včetně určení výše jeho odměny a schválení návrhu rozdělení likvidačního zůstatku,
 - rozhodnutí o fúzi, převodu jmění na jednoho akcionáře nebo rozdělení, příp. o změně právní formy ad.;
- představenstvo (statutární orgán firmy);

- dozorčí rada, která;
 - dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti firmy,
 - nahlíží do obchodních a účetních knih a jiných dokladů a kontroluje tam obsažené údaje,
 - přezkoumává řádnou, mimořádnou, mezitímní a konsolidovanou účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě,
 - svolává valnou hromadu, vyžadují-li to zájmy firmy.

V souladu s § 456 ZOK může akciová společnost aplikovat i monistický model řízení. Kontrolní funkci tehdy obvykle přebírá tříčlenná správní rada.

Akciovou společnost lze zrušit v souladu s § 549–551 ZOK.

A joint-stock company is a type of company where registered capital is divided into a specific number of shares (stocks). The minimum level for registration of a JSC in the Czech Republic is currently set at 2,000,000 CZK or 80,000 EUR. The major organs of a JSC include the general assembly, board of directors and supervisory board within a dualistic approach. Within a monistic approach, the general assembly and management board operate.

Eine Aktiengesellschaft (AG) ist eine Unternehmensform, deren Grundkapital in Aktien geteilt ist. Die Mindesteinlage zur Registrierung einer AG in der Tschechischen Republik beträgt 2.000.000 CZK bzw. 80.000 EUR. Zu den Hauptorganen einer AG mit dualistischer Struktur zählen der Vorstand, der Aufsichtsrat und die Hauptversammlung. Bei der monistischen Struktur sind die Hauptorgane die Hauptversammlung und der Direktor.

Akontace / ■ Advance Payment / ■ Abschlagszahlung

Akontací rozumíme částku, kterou hradí kupující před vlastní dodávkou. Obvykle se jedná o první splátku kupní ceny. V praxi se s akontací často setkáváme u leasingových kontraktů.

PŘÍKLAD

Účetní jednotka uzavřela pětiletý leasing na nákup vozidla v ceně 400 000 Kč. Marže leasingové společnosti činí 10 %. Stanovte splátky leasingu splatné na konci období za těchto situací:

(a) bez akontace, (b) s akontací 30 % (tj. 120 000 Kč), (c) s akontací 50 % (tj. 200 000 Kč)
a zároveň naznačte splátkové kalendáře.

a) nulová akontace

$$\text{splátka} = 400\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-5}} = 105\,519 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
0	–	–	–	400 000
1	105 519	40 000	65 519	334 481
2	105 519	33 448	72 071	262 410
3	105 519	26 241	79 278	183 132
4	105 519	18 313	87 206	95 926
5	105 519	9 593	95 926	0
Celkem	527 595	127 595	400 000	–

b) akontace 30 %

$$\text{splátka} = 280\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-5}} = 73\,863 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
akontace	120 000	–	–	–
0	–	–	–	280 000
1	73 863	28 000	45 863	234 137
2	73 863	23 414	50 449	183 688
3	73 863	18 369	55 494	128 193
4	73 863	12 819	61 044	67 150
5	73 863	6 713	67 150	0
Celkem	369 315	89 315	280 000	–
včetně akontace	489 315	–	–	–

c) akontace 50 %

$$\text{splátka} = 200\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-5}} = 52\,759 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
akontace	200 000	–	–	–
0	–	–	–	200 000
1	52 759	20 000	32 759	167 241
2	52 759	16 724	36 035	131 206
3	52 759	13 121	39 638	91 568
4	52 759	9 157	43 602	47 965
5	52 759	4 794	47 965	0
Celkem	263 795	63 795	200 000	–
včetně akontace	463 795	–	–	–

An advance payment is an amount paid by a buyer prior to the initial settlement of a contract. It is understood as the first instalment of the purchase price. In practice, it is frequent in lease contracts.

Eine Abschlagszahlung wird vor der eigentlichen Vertragsvereinbarung gezahlt und dient als erste Anzahlung auf den Kaufpreis.

Akreditiv / ■ Letter of Credit / ■ Akkreditiv

Akreditivem rozumíme úvěrový nástroj. V souladu s § 2682 NOZ se výstavce akreditivu ve smlouvě o otevření akreditivu zavazuje vůči příkazci vystavit na jeho žádost a účet ve prospěch třetí osoby akreditiv a příkazce se zavazuje zaplatit výstavci akreditivu odměnu. Výstavce akreditivu následně oprávněné osobě v písemné formě oznámí, že v jeho prospěch otvírá akreditiv. V praxi se lze nejčastěji setkat s tzv. dokumentárním akreditivem, kdy výstavce akreditivu plní oprávněné osobě, jsou-li mu včas předloženy dokumenty stanovené akreditivem v souladu s akreditivními podmínkami.

A letter of credit is a credit instrument. In practice, the most popular type is a documentary letter of credit, in which the issuer fulfils to the authorised person if the issuer receives all documents requested by this letter of credit.

Ein Akkreditiv stellt eine Zahlungsform dar, die häufig bei Exportgeschäften zur Absicherung von Zahlungsrisiken angewendet wird. Dabei wird eine Bank beauftragt, eine Zahlung gegen die Vorlage bestimmter Dokumente zu leisten.

Akruální báze / ■ Accrual Basis / ■ Entstehungsbasis

Výsledky transakcí a ostatních událostí jsou uznány v období, kdy k nim dochází (nikoliv v okamžiku příjmu či výdeje peněz), jsou zaznamenány v účetních knihách a zohledněny v účetních závěrkách za období, ke kterým se skutečně vztahují.

Jinými slovy výnos uznáváme a zachycujeme již v okamžiku jeho realizace, nikoliv až v okamžiku příjmu peněz. Stejně tak náklad uznáváme již v okamžiku jeho vynaložení, nikoliv až v okamžiku jeho faktické úhrady. Z tohoto titulu vyplývá, že zisk, který lze definovat jako rozdíl výnosů a nákladů, nebývá totožný s výší peněžních prostředků, jak je tomu v případě jednoduchého účetnictví.

Due to an accrual basis, the results of all transactions and events are reported and presented within the period when they are realised and not in the period when cash linked to these events is paid/received. From this perspective, profit/loss is calculated as the difference between income (revenues) and expenses and this profit/loss does not directly correspond with the entity's cash flow for the period.

Die Entstehungsbasis ist eine Form der Rechnungslegung, bei der Ein- und Auszahlungen den Perioden zugeordnet werden, in denen sie wirtschaftlich entstanden sind. Dies muss nicht zwingend der Zeitpunkt sein, an dem der Ein- und Abfluss von Zahlungen erfasst wird.

Aktivace / ■ Capitalisation / ■ Aktivierung

Aktivací rozumíme účetní transakci, díky níž dochází k eliminaci nákladů vynaložených v rámci vnitropodnikových operací. Jedná se např. o poskytování vnitropodnikových služeb, dále pak o vynaložení nákladů souvisejících s výrobou dlouhodobého majetku, který je určen k užívání samotnou účetní jednotkou.

Podle českých účetních pravidel vnímáme aktivaci jako provozní výnos; dle standardů IFRS tato nesplňuje definici výnosu, a tak je částka aktivace eliminována z provozních nákladů.

Capitalisation is an accounting transaction where we aim to eliminate expenses linked to intra-company transactions, such as providing intra-company services, self-generation of tangibles further used by the entity. According to Czech regulations, capitalisation is classified as an operating income, according to IFRS, capitalisation is eliminated from operating expenses.

Unter Aktivierung versteht man die Bilanzierung einer Transaktion zur Verringerung von Ausgaben, die innerhalb eines Unternehmens anfallen.

Aktivita / ■ Activity / ■ Aktivität

Aktivita je považována za elementární jednotku podnikatelského procesu, která se dá vymezit minimálně z hlediska nákladů, jež je třeba v souvislosti s jejím zajištěním vynaložit, ale případně i z hlediska měřitelného výkonu, který je výsledkem této aktivity. Aktivitu lze podrobněji členit na aktivity, u nichž je možné vyjádřit náklady (vstupy) i účel jejich vynaložení (výstupy), a aktivity, u nichž lze měřit náklady, ale nelze kvantifikovat výstupy.

Prvním konkrétním typem aktivit je ve výrobní společnosti objednávání materiálu (jeho nákladová náročnost je ovlivněna počtem objednávek), jeho kvalitativní a kvantitativní přejímka (daná dobou a pracností přejímky) a výdej materiálu do výroby (ovlivněný objemem výdeje a jeho pracností). Druhým typem aktivit jsou např. náklady spojené s řízením útvaru, který zajišťuje větší počet aktivit.

Activity is an elementary part of the business process, which could be defined from the perspective of incurred expenses and from the perspective of measurable output.

Die Aktivität ist ein elementarer Bestandteil von Geschäftsprozessen, welcher aus der Perspektive der angefallenen Ausgaben, sowie aus der Perspektive der messbaren Produktionsmenge definiert werden kann.

Aktivita (ve finanční analýze) / ■ Turnover Ratios / ■ Aktivität

Ukazatele aktivity naznačují, jak dobře (tedy efektivně) hospodaří účetní jednotka se svými aktivy. Má-li jich příliš mnoho, potom jí vznikají naprosto zbytečné náklady; má-li jich ovšem málo, přichází o potenciální tržby.

Mezi známé ukazatele aktivity patří:

- obrát celkových aktiv (assets turnover),
- doba obrátu zásob,
- doba obrátu pohledávek.

Turnover ratios provide evidence as to how effectively an entity uses its assets. If the entity has too many assets then it realises unnecessary expenses; if it has just few assets it loses potential sales. The best-known turnover ratios are as follows:

- asset turnover,
- inventory turnover,
- debt collection period.

Aktivitäts-Verhältniskennzahlen messen, wie effektiv ein Unternehmen Gebrauch von seinen Aktivitätsposten macht. Zu den wesentlichen Verhältniskennzahlen zählen:

- Kapitalumschlagshäufigkeit,
- Lagerumschlag,
- Forderungsumschlagsdauer.

PŘÍKLAD

Proveďte analýzu aktivity, máte-li k dispozici následující údaje:

	20X3	20X2	20X1
Tržby	26 564,0	28 662,0	30 275,0
Denní tržby	72,8	78,5	82,9
Aktiva celkem	33 158,0	33 297,0	32 871,0
Průměrné pohledávky	8 352,5	13 825,0	–

	20X3	20X2	20X1
Obrát celkových aktiv	0,80	0,86	0,92
Doba obrátu pohledávek	115	176	–

Aktivum / ■ Asset / ■ Aktivum

Aktivum je definováno jako zdroj, který je ovládán účetní jednotkou v důsledku minulých událostí a očekává se od něj plynutí budoucích ekonomických užitek do účetní jednotky. Nezbytným předpokladem pro jeho vykazání je rovněž jeho spolehlivá ocenitelnost.

An asset is a resource controlled by an entity as a result of past events and from which future economic benefits are expected to flow to the entity.

Ein Aktivum ist eine kontrollierbare Ressource eines Unternehmens aus vergangenen Ereignissen, von welcher zukünftige wirtschaftliche Zuflüsse erwartet werden.

Altmanův model / ■ Altman Score / ■ Altman-Modell

Altmanův model (tzv. Z-skóre) se snaží determinovat hranici, která by rozdělila účetní jednotky na ty, které s vysokou pravděpodobností spějí k bankrotu, a ty, kterým nebezpečí bankrotu v žádném případě nehrozí. Model postavený na pěti poměrových ukazatelích má následující podobu:

$$Z_A = 3,107 \frac{EBIT}{A} + 0,998 \frac{T}{A} + 0,42 \frac{VK}{Dluhy} + 0,847 \frac{\text{Kumulovaný zisk}}{A} + 0,717 \frac{ČPK}{A}$$

Hodnoty Z_A	Hodnocení situace
$Z_A < 1,2$	vážné ohrožení účetní jednotky
$Z_A \in (1,2; 2,9)$	„šedá zóna“, test mlčí
$Z_A > 2,9$	prosperující účetní jednotka

The Altman score aims to determine the boundary between prosperous and bankrupting companies. The model is constructed using five major ratios:

$$Z_A = 3,107 \frac{EBIT}{Assets} + 0,998 \frac{Sales}{Assets} + 0,42 \frac{Equity}{Debts} + 0,847 \frac{Retained Earnings}{Assets} + 0,717 \frac{Net Working Capital}{Assets}$$

Results of Z_A	Evaluation
$Z_A < 1,2$	bankrupting business
$Z_A \in (1,2; 2,9)$	grey zone
$Z_A > 2,9$	prosperous entity

Das Altman-Modell ist ein statistisches Modell zur Bestimmung der Insolvenzwahrscheinlichkeit von Unternehmen. Es setzt sich zusammen aus fünf Verhältniskennzahlen.

$$Z_A = 3,107 \frac{\text{Gewinn vor Zinsen und Steuern}}{\text{Vermögen}} + 0,998 \frac{\text{Umsatzerlöse}}{\text{Vermögen}} + 0,42 \frac{\text{Eigenkapital}}{\text{Schulden}} + 0,847 \frac{\text{Einbehaltene Gewinne}}{\text{Vermögen}} + 0,717 \frac{\text{Netto Umlaufvermögen}}{\text{Vermögen}}$$

Ergebnisse Z_A	Bewertung
$Z_A < 1,2$	Insolventes Unternehmen
$Z_A \in (1,2; 2,9)$	Grauzone
$Z_A > 2,9$	Erfolgreiches Unternehmen

Analýza poměrových ukazatelů / ■ Ratio Analysis / ■ Analyse der Verhältniskennzahlen

Poměrové ukazatele naznačují vzájemný vztah dvou položek z účetních výkazů pomocí jejich podílu. Aby měl takto vypočtený ukazatel určitou vypovídací schopnost, musí pochopitelně existovat mezi položkami uvedenými do poměru vzájemná souvislost.

Analýza prostřednictvím poměrových ukazatelů je v praxi hojně používána, neboť umožňuje rychle a nenákladně vytvořit úsudek o základních finančních charakteristikách analyzované účetní jednotky. Dále lze analyzovat časový vývoj finanční situace účetní jednotky a v neposlední řadě analýza poměrových ukazatelů umožňuje porovnání finanční situace účetní jednotky s finanční situací srovnatelných obchodních společností.

Mezi základní poměrové ukazatele patří zejména:

- ukazatele rentability,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele kapitálového trhu,
- ukazatele na bázi cash-flow.

Ratio indicators provide information as to the interdependence of two items from financial statements. Ratio analysis is widely used in common practice as it provides quick and low-cost insight regarding the basic financial characteristics of the entity. Among the major groups of ratio indicators, one could list:

- profitability ratios,
- liquidity ratios,
- turnover ratios,
- debt ratios,
- capital markets ratios,
- ratios based on cash-flows.

Die Analyse der Verhältniskennzahlen liefert Informationen über die gegenseitige Abhängigkeit von zwei Werten eines Finanzberichts. Dabei dient sie der Bestimmung der Betriebseigenschaften und Leistungsfähigkeit eines Unternehmens. Zu den wesentlichen Verhältniskennzahlen zählen:

- Rentabilitätskennzahlen,
- Liquiditätskennzahlen,
- Umsatzkennzahlen,
- Verschuldungskennzahlen,
- Kapitalkennzahlen,
- Cash-Flow basierte Kennzahlen.

Anuita / ■ Annuity / ■ Annuität

Anuitou rozumíme sérii pravidelně se opakujících plateb o stejné výši.

Z hlediska finanční matematiky můžeme uvažovat budoucí a současnou hodnotu anuity.

An annuity is a series of regular payments of an identical amount. From a financial mathematics perspective we can distinguish between the present and future value of the annuity.

Annuität bezeichnet eine regelmäßige Rückzahlung, die sich aus einer Zins- und Tilgungszahlung zusammensetzt.

Budoucí hodnotu pravidelných anuitních plateb při dané míře výnosu lze vypočítat dosazením do následujícího vzorce:

$$FVA = A \times \frac{(1+i)^n - 1}{i}$$

kde:

FVA – budoucí hodnota anuitních plateb, A – anuitní platba

V případě, že účetní jednotka potřebuje zjistit, kolik musí průběžně ukládat (příp. rozdělovat, např. ze zisku), aby v budoucnu disponovala určitou hodnotou, potom použije následující výraz:

$$A = FVA \times \frac{i}{(1+i)^n - 1}$$

Současná hodnota anuitních plateb vyjadřuje, jakou částku je třeba dnes investovat (uložit), abychom po určitý časový úsek inkasovali pravidelnou anuitní platbu při dané míře výnosu.

$$PVA = A \times \frac{1 - (1+i)^{-n}}{i}$$

kde:

PVA – současná hodnota anuitních plateb

Pakliže potřebuje účetní jednotka zjistit, kolik by činily anuitní platby ze stávající zápůjčky, kterou je třeba za určité období splatit, a to včetně úroků, bude ve svých propočtech postupovat následujícím způsobem:

$$A = PVA \times \frac{i}{1 - (1+i)^{-n}}$$

PŘÍKLAD

V rámci svého pravidelného spoření hodláte ročně ukládat částku 24 000 Kč na účet úročený 3 % p.a., a to po dobu 30 let. Kolik budete mít po této lhůtě naspořeno, abstrahujeme-li od zdanění úroků?

$$FVA = 24\,000 \times \frac{1,03^{30} - 1}{0,03} = 1\,141\,810 \text{ Kč}$$

Za dané situace budeme mít po třiceti letech naspořeno 1 141 810 Kč.

Jak by se naše úvahy změnily za situace, kdy bychom ukládali částku 2 000 Kč měsíčně?

$$FVA = 2\,000 \times \frac{\left(1 + \frac{0,03}{12}\right)^{30} - 1}{\frac{0,03}{12}} = 1\,165\,474 \text{ Kč}$$

Tedy budeme mít po třiceti letech naspořeno 1 165 474 Kč.

PŘÍKLAD

Víte, že potřebujete za deset let pořídit výrobní linku za 5 000 000 Kč (předpokládáme neinflační prostředí). Jaký obnos musíte pravidelně ukládat na účet úročený 2 % p.a., abyste měli po deseti letech na účtu požadovanou částku?

$$A = 5\,000\,000 \times \frac{0,02}{1,02^{10} - 1} = 456\,633 \text{ Kč}$$

Pravidelně musíte ukládat 456 633 Kč.

PŘÍKLAD

Zvažujete dva investiční projekty, které jsou spojeny s identickým kapitálovým výdajem a zabezpečují v budoucnu stejnou kapacitu. Tyto projekty vám generují následující peněžní příjmy v průběhu jejich pětileté životnosti:

Projekt	20X1	20X2	20X3	20X4	20X5
A	500 000	500 000	400 000	300 000	300 000
B	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000

Který projekt budete preferovat při požadované výnosnosti 10 %?

$$PVA(A) = 500\,000 \times \frac{1 - 1,1^{-2}}{0,1} + \frac{400\,000}{1,1^3} + \frac{300\,000 \times \frac{1 - 1,1^{-2}}{0,1}}{1,1^3} = 1\,559\,475 \text{ Kč}$$

$$PVA(B) = 400\,000 \times \frac{1 - 1,1^{-5}}{0,1} = 1\,516\,315 \text{ Kč}$$

Vzhledem k uvedeným propočtům je výhodnější realizace projektu A.

PŘÍKLAD

Dne 1. 1. 20X1 jste uzavřeli smlouvu o úvěru znějící na částku 5 000 000 Kč, který hodláte splatit během 10 let (roční splátky vždy na konci období, přičemž úroková sazba činí 15 % p.a.). Zároveň představte splátkový kalendář.

$$A = 5\,000\,000 \times \frac{0,15}{1 - 1,15^{-10}} = 996\,260 \text{ Kč}$$

Roční splátky budou činit 996 260 Kč. Splátkový kalendář bude přitom následující:

Období	Splátka	Úrok 15 %	Úmor	Zůstatek
0	–	–	–	5 000 000
1	996 260	750 000	246 260	4 753 740
2	996 260	713 061	283 199	4 470 541
3	996 260	670 581	325 679	4 144 862
4	996 260	621 729	374 531	3 770 331

Období	Splátka	Úrok 15%	Úmor	Zůstatek
5	996 260	565 550	430 710	3 339 621
6	996 260	500 943	495 317	2 844 304
7	996 260	426 646	569 614	2 274 690
8	996 260	341 204	655 056	1 619 634
9	996 260	242 945	753 315	866 319
10	996 260	129 941	866 319	0
Celkem	9 962 600	4 962 600	5 000 000	–

Argentiho model / ■ Argenti Score / ■ Argenti-Modell

Argentiho A skóre nevychází na rozdíl od tradičních bankrotních a bonitních modelů z kvantitativních charakteristik, ale jedná se o model, který je založen na kvalitativní bázi. Argenti definoval klíčové symptomy, které jsou významné pro finanční situaci účetní jednotky, a jednotlivým charakteristikám přiřadil dílčí váhy.

Interpretace výsledků A-skóre je následující:

A = 0 ideální stav

A > 25 hranice nebezpečí (pravděpodobnost bankrotu, čím více je přesáhnutá hranice 25 bodů)

Nedostatky	Management 8 – autokratický ředitel 4 – předseda představenstva a generální ředitel je tatáž osoba 2 – pasivní představenstvo 2 – nevyrovnané znalosti a schopnosti členů představenstva 2 – slabý finanční ředitel 1 – nedostatečný stav nižšího managementu
	Účetnictví 2 – chybí rozpočetnictví a kontrola plnění rozpočtu 3 – chybí plánování cash flow 3 – chybí nákladové účetnictví, kalkulační systém 15 – neschopnost reakce na změny vnějšího prostředí
Celkem	43, přičemž hranice nebezpečí činí: 10
Chyby	15 – vysoká zadluženost 15 – příliš vysoký růst výroby bez potřebného zajištění stálým kapitálem 15 – nadsazené budoucí záměry ve vazbě na možnosti firmy
Celkem	45, přičemž hranice nebezpečí činí: 15

The Argenti score is a qualitative indicator of an entity's predisposition to bankruptcy. Argenti defined key symptoms which are important from the perspective of entity's financial situation.

Interpretation of this model is as follows:

A = 0 optimum

A > 25 zone of risk (probability of bankruptcy)

Shortcomings	Management 8 – autocratic CEO 4 – chairman of board of directors and CEO is the same person 2 – passive board of directors 2 – unbalanced knowledge and skills of board of directors members 2 – weak CFO 1 – inadequate state of lower management
	Accounting 2 – budgeting is missing 3 – planning of cash flow is missing 3 – cost accounting is missing 15 – disability to response for changes in external environment
Total	max: 43, zone of risk: 10

Errors	15 – huge indebtedness 15 – huge increase of production without sufficient coverage by long-term capital 15 – overestimated future plans compared to entity's capacity
Total	max: 45, zone of risk: 15

Das Argenti Modell ist ein qualitativer Indikator zur Bestimmung der Insolvenzanfälligkeit eines Unternehmens. Dabei werden Schlüsselmerkmale betrachtet, die ausschlaggebend für die finanzielle Situation eines Unternehmens sind. Folgende Schlüsselmerkmale und deren Bewertung werden nachfolgend betrachtet.

A = 0 Optimum

A > 25 Risikobereich (Ausfallwahrscheinlichkeit)

Defizite	Management 8 – autokratischer Geschäftsdirektor (CEO) 4 – Vorstandsvorsitzender und Geschäftsdirektor sind durch die gleiche Person besetzt 2 – passive Vorstandsmitglieder 2 – unausgeglichenes Fachwissen und Fähigkeiten der Vorstandsmitglieder 2 – schwacher Finanzdirektor (CFO) 1 – Ungeeignetes mittleres Management
	Accounting 2 – Fehlendes Budget 3 – Fehlende Cash-Flow Planung 3 – Fehlende Kostenrechnung 15 – Unfähigkeit zur Reaktion auf Änderungen im externen Umfeld
Summe	Max.: 43, Risikobereich: 10

Fehler	15 – hohe Verschuldung 15 – starker Produktionsanstieg ohne ausreichende langfristige Kapitaldeckung 15 – Überschätzte Zukunftspläne im Vergleich zur unternehmerischen Kapazität
Summe	Max.: 45, Risikobereich: 15

PŘÍKLAD

Máte k dispozici následující informace o letecké společnosti SkyHigh Airlines.

Management SHA je výhradně tvořen z členů rodiny ředitele firmy, který je zároveň předsedou představenstva. Nová finanční ředitelka – neteř ředitele – právě dostudovala bakalářský obor Móda a design a dle interview, které jste provedli s vedoucím finančního oddělení SHA, jsou její znalosti v oboru financování minimálně diskutabilní. V rámci svého prvního rozhodnutí po nástupu do funkce zrušila oddělení controllingu, neboť kalkulace ceny a nákladů není dle jejích slov potřeba, vše se řídí aktuálními trendy.

Jakkoliv flotila SHA čítá 12 letadel na krátké a střední tratě, obchodní ředitel na tiskové konferenci oznámil od nejbližšího letového řádu (za 2 měsíce po tiskové konferenci) otevření 10 nových dálkových linek. Lety budou operovány formou ACMI pronájmu, nicméně doposud nebylo oznámeno, která letecká společnost tyto pro SHA bude zajišťovat.

Zadluženost SHA činí 40 %, závazky po lhůtě splatnosti činí 75 % veškerých závazků, ukazatel úrokového krytí je vzhledem k dlouhodobým provozním ztrátám SHA záporný.

Nedostatky:	
■ předseda představenstva je zároveň generální ředitel	4
■ nevyrovnané znalosti a schopnosti (diskutabilní znalosti nové CFO)	2
■ slabá finanční ředitelka	2
■ chybějící kalkulační systém	3
Chyby:	
■ vysoká zadluženost (závazky po lhůtě splatnosti, dlouhodobé ztráty)	15
■ nadsazené záměry (ACMI pronájem pro ztrátovou zadluženou firmu)	15
Celkem:	
■ nedostatky	11
■ chyby	30

Na základě výsledků tohoto indikativního modelu lze vyjádřit důvodné obavy o pokračování SkyHigh Airlines v dlouhodobé perspektivě.

Audit / ■ Audit / ■ Rechnungsprüfung

Řádná a mimořádná účetní závěrka některých účetních jednotek podléhá povinnosti ověření. Na prvním místě jde o akciové společnosti, pokud ke konci rozvahového dne účetního období, za něž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího překročily nebo dosáhly alespoň jednoho ze tří kritérií:

- úhrn aktiv brutto převyšuje 40 mil. Kč,
- roční úhrn čistého obrátu převyšuje 80 mil. Kč,
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců činí více než 50.

Ostatní účetní jednotky mají uvedenou povinnost, pakliže k rozvahovému dni účetního období, za něž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího překročily nebo dosáhly alespoň dvou ze tří výše uvedených kritérií.

Cílem auditu účetních výkazů je vyjádřit stanovisko nezávislé, kvalifikované osoby (auditora) k tomu, zda účetní výkazy účetní jednotkou zveřejněné podávají věrně a poctivě zobrazení stavu majetku a dluhů, finanční situace a výsledku hospodaření v souladu s platnou účetní legislativou (tzn. se ZU, nebo IFRS).

The purpose of an external audit, i.e. audit of financial statements, is to provide an independent view by a qualified person (auditor) as to whether an entity's financial statements provide a true and fair view of the entity's assets, liabilities, equity, P/L and cash flow in accordance with current accounting legislation (i.e. Czech Accounting Legislation or IFRS).

According to the Accounting Act, it is obligatory to audit the financial statements of joint-stock companies (if they fulfil at least one of three of the following conditions in two consecutive periods) and all other legal entities (if they fulfil at least two of three of the following conditions in two consecutive periods):

- assets total (at cost) over 40 mil. CZK,
- net turnover over 80 mil. CZK,
- average number of employees over 50.

Das Ziel der externen Rechnungsprüfung ist die Kontrolle durch einen unabhängigen Dritten (Rechnungsprüfer), ob der Finanzbericht eines Unternehmens ein wahres und faires Bild der Vermögenswerte, Verbindlichkeiten, Eigenkapital, GuV und Cash Flow wiedergibt und der aktuellen Rechtsprechung (d.h. Tschechische Rechnungslegungs-Gesetzgebung oder IFRS) entspricht.

Gemäß dem Bilanzgesetz sind bilanzierte Finanzberichte obligatorisch bei Aktiengesellschaften (falls diese mindestens eine der drei folgenden Konditionen in zwei aufeinanderfolgenden Perioden erfüllen) und bei allen anderen juristischen Personenn (falls diese mindestens zwei der drei folgenden Konditionen in zwei aufeinanderfolgenden Perioden erfüllen):

- Totale Vermögenswerte (zum Anschaffungswert) über 40 Mio. CZK,
- Netto Umsatz über 80 Mio. CZK,
- Durchschnittliche Mitarbeiterzahl über 50.

PŘÍKLAD

Máte k dispozici následující informace o vybraných ukazatelích účetní jednotky:

Ukazatel	20X1	20X2	20X3
Aktiva brutto (v mil. Kč)	28	45	36
Čistý obrát (v mil. Kč)	105	215	120
Počet zaměstnanců	26	46	35

Posuďte, od jakého účetního období bude mít tato statutární audit, jedná-li se (a) o a. s., (b) o s. r. o.

Akciová společnost překračuje alespoň jedno kritérium (obrat) ve všech sledovaných obdobích, a tak může očekávat statutární audit od roku 20X2.

Společnost s ručením omezeným splňuje alespoň dvě ze tří kritérií pouze v roce 20X2 (tehdy překračuje minima u všech z kritérií), a tak v daném časovém úseku (20X1–20X3) nepodléhá statutárnímu auditu.

Auditor / ■ Auditor / ■ Rechnungsprüfer

Auditorem rozumíme fyzickou osobu poskytující auditorské služby. Jedná-li se o auditora ve smyslu auditu účetní závěrky, potom je tento zapsán v seznamu auditorů vedeném Komorou auditorů ČR.

An auditor is an individual who provides auditing services. An external auditor is required to be a member of Chamber of Auditors Czech Republic.

Ein Rechnungsprüfer führt die Prüfungen des Rechnungswesens eines Unternehmens durch.

Auditorská zpráva / ■ Auditor's Report / ■ Prüfungsbericht

Výsledkem provedeného auditu je zpráva auditora, kde tento shrne a zhodnotí závěry plynoucí z informací získaných k vyjádření názoru na účetní závěrku. Zpráva je projednána se statutárním orgánem a dozorčím orgánem v souladu s právními předpisy a předána v souladu s podmínkami smlouvy.

V souladu s auditorskými směrnici by zpráva měla obsahovat minimálně následující údaje:

- název zprávy,
- příjemce,
- určení účetní závěrky, která je předmětem zprávy auditora,
- prohlášení o odpovědnosti vedení účetní jednotky a úloze auditora,
- odkaz na uplatněné auditorské směrnice ISA a postupy,
- stručný popis činností, které auditor provedl,
- výrok auditora,
- datum zprávy,
- jméno a sídlo auditora,
- podpis auditora.

The result of an audit is described in an auditor's report. This report is discussed with the entity's board of directors. The auditor's report is structured as follows:

- title,
- recipient,
- determination of financial statements which are subject to audit,
- the management's and auditor's responsibility,
- linkage to international auditing standards,
- a brief description of the auditor's activities,
- the auditor's opinion,
- date of the report,
- name and signature of the auditor.

Das Ergebnis einer Wirtschaftsprüfung wird im Prüfungsbericht beschrieben. Dieser Bericht ist nach der folgenden Struktur aufgebaut:

- Titel,
- Empfänger,
- Bestimmung der Abschlüsse, die Gegenstand der Prüfung sind,
- Verantwortlichkeiten der Unternehmensführungs und des Rechnungsprüfers,
- Verbindung zu internationalen Bilanzprüfungsvorschriften,
- Kurze Beschreibung der durchgeführten Tätigkeiten des Rechnungsprüfers,
- Bestätigungsvermerk,
- Datum des Berichts,
- Name und Unterschrift des Rechnungsprüfers.

ILUSTRACE

Provedli jsme audit předložené účetní závěrky účetní jednotky XYZ, a. s., se sídlem Xaveriova 123, Xaverovo, IČO 12345678, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 20X1, výkazu zisku a ztráty, přehledu o změnách vlastního kapitálu a přehledu o peněžních tocích za období od 1. 1. 20X1 do 31. 12. 20X1 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a doplňující, vysvětlující informace.

Statutární orgán účetní jednotky XYZ, a. s., je odpovědný za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními pravidly, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem či chybou.

Naši odpovědnosti je vyjádřit na základě provedeného auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech (č. 93/2009 Sb.), standardy ISA a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů ČR. V souladu s těmito předpisy jsme povinni dodržovat etické požadavky a naplánovat a provést audit tak, abychom získali přiměřenou jistotu, že předložená účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů k získání důkazních informací o částkách a údajích zveřejněných v účetní závěrce. Výběr postupů závisí plně na úsudku auditora, zahrnujícím i vyhodnocení

rizik významné nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené chybou či podvodem. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontrolní systém relevantní pro sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz. Cílem tohoto posouzení je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoliv vyjádřit se k účinnosti vnitřního kontrolního systému účetní jednotky. Audit rovněž zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením a dále posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Jsmo přesvědčeni, že získané důkazní informace poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku k předložené účetní závěrce.

Podle našeho názoru předložená účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv účetní jednotky XYZ, a. s., k 31. 12. 20X1 a nákladů, výnosů, výsledku hospodaření a peněžních toků za období od 1. 1. 20X1 do 31. 12. 20X1 v souladu s českými účetními předpisy.

Ve Lhotě dne 15. 4. 20X2

Audiré, s. r. o., auditorské oprávnění č. 321

zastoupené partnery:

Ing. Josef Faktura – auditorské oprávnění č. 1234

Ing. Marie Vostrá – auditorské oprávnění č. 4321

Auditorský výrok / ■ Auditor's Opinion / ■ Bestätigungsvermerk

Výrokem auditor vyjadřuje svůj názor, zda účetní závěrka sestavená v souladu se ZU, resp. se standardy IFRS, podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situaci účetní jednotky.

Rozeznáváme následující čtyři základní typy auditorských výroků:

- výrok bez výhrad,
- výrok s výhradou,
- záporný výrok,
- odmítnutí výroku.

The auditor provides an opinion as to whether financial statements provide a true-and-fair view as to an entity's assets, debts, equity, P/L and cash-flow based on Czech accounting legislation or IFRS. We distinguish between the following types of opinion:

- clear opinion,
- qualified opinion,
- adverse opinion,
- disclaimer opinion.

Der Bestätigungsvermerk bescheinigt, dass der Jahresabschluss und die Buchführung eines Unternehmens einen wahren und fairen Überblick über Vermögenswerte, Schulden, Eigenkapital, GuV und Cash Flow geben und den gesetzlichen Vorgaben entsprechen. Man unterscheidet zwischen den folgenden Bestätigungsvermerken:

- Uneingeschränkter Bestätigungsvermerk,
- Eingeschränkter Bestätigungsvermerk,
- Versagungsvermerk aufgrund von Einwendungen,
- Versagungsvermerk aufgrund von Prüfungshemmnissen.

Balanced scorecard / ■ Balanced Scorecard / ■ Balanced Scorecard

Balanced Scorecard je metodika vytvořená pány Kaplanem a Nortonem a do češtiny ji lze přeložit jako systém vyvážených ukazatelů výkonnosti účetní jednotky. Jedná se o propojení strategických činností s činnostmi operativními tak, aby bylo možné dosáhnout strategických cílů. Metodika není orientována pouze na ukazatele finanční výkonnosti, ale věnuje se též zákaznické oblasti, firemním procesům a v neposlední řadě v souladu s trendem učící se organizace učení a růstu.

Odpovídá na následující otázky:

- finanční oblast
 - Abychom finančně uspěli, jak bychom se měli chovat ve vztahu k našim akcionářům?
 - možné oblasti: snižovat náklady, zvyšovat přidanou hodnotu, zvyšovat provozní zisk atp.;
- zákaznická oblast
 - Abychom dosáhli naší vize, jak bychom se měli chovat ve vztahu k našim zákazníkům?
 - možné oblasti: udržení a podpora stávajících zákazníků, sledování a zvyšování spokojenosti zákazníků, rozšíření portfolia zákazníků;
- oblast firemních procesů
 - Abychom uspokojili naše akcionáře a zákazníky, v jakých procesech bychom měli vynikat?
 - možné oblasti: zvyšování kvality služeb a produktů, rozšiřování portfolia poskytovaných služeb a nabízených produktů, optimalizace logistického systému, optimalizace výrobního procesu,
 - oblast učení a růstu;
 - Abychom dosáhli naší vize, do jaké míry jsme schopni udržet naši schopnost zlepšování se a reagovat na případné změny?
 - možné oblasti: zvyšování znalostí a schopností zaměstnanců, optimalizace počtu pracovních sil.

A Balance Scorecard is a methodology developed by Kaplan and Norton. It describes linkage between the strategic and operational activities of the entity for reaching its strategic goals. It is focused not only on financial performance, but also deals with customer relationships, corporate processes and learning activities.

Die Balanced Scorecard stellt einen detaillierten Berichtsbogen zur Messung und Steuerung von unternehmerischen Aktivitäten dar. Dabei wird die Verbindung von strategischen und operationellen Aktivitäten zur Erreichung von strategischen Zielen betrachtet.

Bankovní poplatky / ■ Bank Fees / ■ Bankgebühren

Poplatky spojené s vedením účtů u bankovních institucí. Tyto poplatky jsou pro účetní jednotku finančním nákladem.

České banky vynikají schopností účtování různých zajímavých poplatků, a tak je každý rok vyhlašována soutěž o nejabsurdnější poplatek roku. Mezi oblíbené poplatky bank patří či patřily např.:

- poplatek za výpis z účtu zasláný elektronickou cestou,
- poplatek za autorizační SMS,
- poplatek za změnu osobních údajů u běžného účtu,
- poplatek za uzavření smlouvy (např. u stavebního spoření),
- poplatek za účetní položku.

Fees linked to maintaining accounts within banking institutions: These fees are considered a finance expense incurred by an entity.

Bankgebühren stellen Kosten dar, die im Zusammenhang mit der Nutzung von Bankleistungen anfallen.

Bankovní účet / ■ Bank Account / ■ Bankkonto

Účetní jednotka ukládá na běžném účtu (dle NOZ účet peněžních prostředků) peněžní prostředky, které používá při své podnikatelské činnosti. Bezhotovostní platební styk je uskutečňován na základě příkazu k úhradě, ať již jednotlivého, či hromadného. Pro opakující se platby lze využít trvalý příkaz k úhradě. Na tomto dokumentu je obvykle uváděn i variabilní symbol, na základě něhož lze identifikovat danou transakci. Zpravidla to je číslo faktury, rodné číslo, IČO apod. Součástí příkazu k úhradě je rovněž konstantní symbol, který je určen primárně pro potřeby bankovních institucí. Ten však účetní jednotka nemusí zadávat vůbec.

Dokladem, z něhož vyplývá přírůstek či úbytek peněz na běžném účtu, je výpis z bankovního účtu.

An accounting entity deposits its cash into a bank account. Increase and decrease of cash on the bank account is visible from a bank account statement.

Auf einem Bankkonto wird jeglicher Geschäftsverkehr und demnach die Ein- und Auszahlungen eines Bankkunden dokumentiert.

Bankovní úvěr / ■ Bank Loan / ■ Bankkredit

V souladu s NOZ se smlouvou o úvěru úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité výše, a úvěrovaný se zavazuje přijaté peněžní prostředky vrátit včetně úroků.

Pro potřeby účetnictví vykazujeme samostatně krátkodobé a dlouhodobé bankovní úvěry. Je však třeba mít na paměti, že v rozvaze tyto vykazujeme úměrně jejich době do splacení (tzn., i splátka pětiletého úvěru ve druhém roce bude vykázána jako krátkodobý úvěr).

A bank provides an entity with a loan and it is expected that the entity shall in the future repay the provided cash with interest.

From an accounting perspective we need to differentiate between short-term and long-term bank loans as they are to be presented separately on the balance sheet. The instalments of long-term bank loans with a due date within one year will be reported as a short-term loan as well.

Ein Bankkredit ist eine Geldüberlassung von Banken zu einem vereinbarten Zinssatz über eine vereinbarte Laufzeit.

PŘÍKLAD

Účetní jednotka přijala tříletý bankovní úvěr znějící na 3 000 000 Kč, který je spojen s úrokem ve výši 10 % p.a. a splátkami na konci období.

Naznačte splátkový kalendář pro konstantní výši úroku.

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
0	–	–	–	3 000 000
1	1 300 000	300 000	1 000 000	2 000 000
2	1 200 000	200 000	1 000 000	1 000 000
3	1 100 000	100 000	1 000 000	0
Celkem	3 600 000	600 000	3 000 000	–

Jak by splátkový kalendář vypadal za situace konstantní výše splátky?

$$\text{splátka} = 3\,000\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-3}} = 1\,206\,344 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
0	–	–	–	3 000 000
1	1 206 344	300 000	906 344	2 093 656
2	1 206 344	209 366	996 978	1 096 678
3	1 206 344	109 666	1 096 678	0
Celkem	3 619 032	619 032	3 000 000	–

Bankrotní model / ■ Bankruptcy Indicator / ■ Insolvenzmodell

Domnívat se, že díky kalkulaci jednoho jediného poměrového ukazatele budeme vědět vše potřebné k analýze finančního zdraví účetní jednotky, by bylo velmi naivní. Proto existuje celá řada tzv. souhrnných indexů pro hodnocení účetních jednotek, jejichž cílem je komplexně (jedním číslem) vyjádřit jejich finančně-ekonomickou situaci a výkonnost, jakož i varovat před případným ohrožením finančního zdraví účetní jednotky.

Bankrotní modely predikují, zdali je firma v dohledné době ohrožena bankrotem. Mezi jejich tradiční zástupce patří Altmanův model, index IN, Gurčíkův model ad.

Bankruptcy indicators provide a comprehensive view of the financial-economic situation and performance of an entity with the purpose of providing a warning with reference to potential bankruptcy. Some of the reputed ones include the Altman Score, index IN, Gurčík Score, etc.

Insolvenzmodelle dienen dazu, die Zahlungsfähigkeit eines Unternehmens einzuschätzen. Man sollte die Ergebnisse mehrerer Modelle miteinander vergleichen, um ein aussagekräftiges Bild über die finanzielle Situation eines Unternehmens zu bekommen.

Bezkuponový (diskontovaný) dluhopis / ■ Zero-Coupon Bond / ■ Kuponlose (diskontierte) Anleihe

Bezkuponové dluhopisy jsou definovány jako cenné papíry úvěrového charakteru, s nimiž je spojeno právo požadovat splacení dlužné částky ve výši jmenovité hodnoty dluhopisu v okamžik jeho splatnosti (maturity). V praxi jsou tyto dluhopisy prodávány za emisní kurs, který je nižší, než je jmenovitá hodnota daného dluhopisu. Rozdíl mezi emisním kursem a jmenovitou hodnotou je označován jako diskont. Proto též v praxi hovoříme o diskontovaných dluhopisech.

Zero-coupon bonds are defined as debt securities where it is expected that the nominal value of the bonds will be settled at the date of maturity. The issuing price will be lower than the nominal value. The difference between issuing price and nominal value is called a discount.

Eine kuponlose Anleihe (auch Nullkuponanleihe) ist eine Anleihe, bei der während der Laufzeit keine regelmäßigen Zinszahlungen fällig sind.

PŘÍKLAD

Účetní jednotka nakoupila bezkuponový dluhopis dne 1. 1. 20X1 za částku 230 000 Kč. Dluhopis je splatný 31. 12. 20X3 a zní na jmenovitou hodnotu 260 000 Kč.

Kolik činí diskont tohoto dluhopisu a jak bude vypadat amortizace diskontu v jednotlivých letech?

$$\text{diskont} = JH - PC = 260\,000 - 230\,000 = 30\,000 \text{ Kč}$$

Amortizace diskontu dle českých účetních pravidel probíhá lineárně, tzn. ročně by se jednalo o částku 10 000 Kč.

$$i = \sqrt[n]{\frac{JH}{PC}} - 1 = \sqrt[3]{\frac{260\,000}{230\,000}} - 1 = 4,1714 \%$$

V souladu s IFRS je třeba vypočítat efektivní úrokovou sazbu, jejímž prostřednictvím bude dluhopis dále amortizován:

Rok	Postup	Ocenění dluhopisu	Výše diskontu
1	230 000 x 1,041714 ¹	239 594	9 594
2	230 000 x 1,041714 ²	249 589	9 995
3	230 000 x 1,041714 ³	260 000	10 411

Běžná likvidita / ■ Current Ratio / ■ Liquidität 3. Grades

Běžná likvidita nás informuje o tom, kolikrát jsou krátkodobé dluhy kryty obežnými aktivy účetní jednotky.

$$BL = \frac{OA}{KD \text{ dluhy}}$$

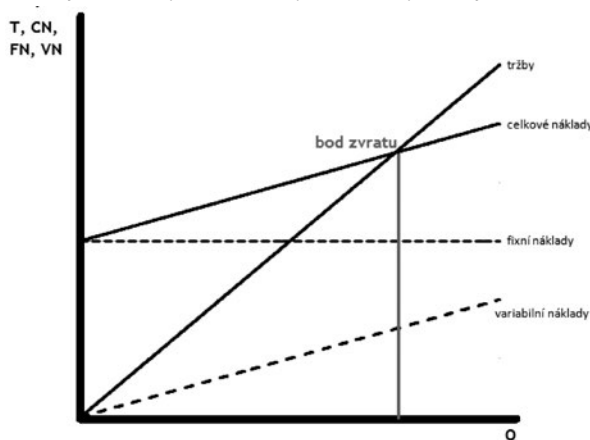
A current ratio provides evidence as to how many times current liabilities are covered by current assets.

$$CR = \frac{\text{Current assets}}{\text{Current liabilities}}$$

Die Liquidität 3. Grades misst die Fähigkeit eines Unternehmens seinen kurzfristigen Verpflichtungen nachzukommen. Es bezeichnet das Verhältnis zwischen Umlaufvermögen und kurzfristigen Verbindlichkeiten.

Bod zvratu / ■ Break Even Point / ■ Rentabilitätsschwelle

Bod zvratu představuje minimální objem prodaných výrobků (při produkci jediného výrobku) nebo výši minimálních tržeb v případě výroby vícero výrobků, kdy tržby z prodeje výrobků uhradí celkové fixní i variabilní náklady spojené s výrobou a prodejem těchto výrobků. Jde tedy o situaci, kdy účetní jednotka realizuje nulový zisk.

Kalkulace bodu zvratu vychází z předpokladu, že variabilní náklady bezprostředně souvisejí s prodanou jednotkou produkce. Jejich návratnost je zajištěna prodejem každé této jednotky. Oproti tomu byly fixní náklady vynaloženy, aby zabezpečily tvorbu a prodej výrobků, v konstantní výši a k jejich jednorázové změně dochází tzv. skokem.

Úroveň, s jakou přispívají prodané výrobky ke své reprodukci, vyplývá z rozdílu mezi cenou a variabilními náklady. Návratnost fixních nákladů je zajištěna až momentem dosažení bodu zvratu. Teprve od tohoto okamžiku přispívá rozdíl mezi cenou a variabilními náklady k zisku účetní jednotky.

Numericky lze stanovit bod zvratu následujícím způsobem:

$$\begin{aligned} zisk &= 0 \Rightarrow T = N \\ p \times Q &= FN + v \times Q \\ p \times Q - v \times Q &= FN \\ Q(p - v) &= FN \\ BZ &= \frac{FN}{p - v} \end{aligned}$$

Rozdíl mezi cenou a variabilními náklady na jednotku objemu výroby ($p - v$) označujeme jako příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisk neboli marži.

V případě, kdy předpokládáme výrobu různorodého výrobního sortimentu (více než jeden výrobek), potom lze bod zvratu vypočítat následujícím způsobem:

$$BZ = \frac{FN}{1 - \frac{\sum VN}{\sum T}}$$

Jmenovatel zde představuje příspěvek připadající na jednu korunu tržeb. Z uvedeného tedy vyplývá, že zatímco v prvním případě získáme bod zvratu vyjádřený naturálně, při uvažování heterogenní výroby získáme bod zvratu vyjádřený v korunových tržbách (eventuálně v korunovém objemu výroby).

A break-even point is understood as a minimum volume of sold products (homogeneous production) or minimum volume of sales (heterogeneous production) when sales can cover fixed and variable costs linked to production. Technically it entails a situation when an entity makes a zero-profit. Calculation is as follows:

$$BEP (homogeneous) = \frac{Fixed Costs}{unit price - unit variable costs}$$

$$BEP (heterogeneous) = \frac{Fixed Costs}{1 - \frac{\sum Variable Costs}{\sum Sales}}$$

Die Rentabilitätsschwelle bezeichnet das Mindestvolumen verkaufter Produkte (homogene Produktion) oder das Mindestvolumen des Umsatzes (heterogene Produktion), wenn der Umsatz fixe und variable Produktionskosten deckt. Demnach beschreibt es die Situation, wenn ein Unternehmen einen Gewinn von Null verzeichnet. Kalkuliert wird die Rentabilitätsschwelle wie folgt:

$$Rentabilitätsschwelle (homogen) = \frac{Fixe Kosten}{Stückpreis - variable Stückkosten}$$

$$Rentabilitätsschwelle (heterogen) = \frac{Fixe Kosten}{1 - \frac{\sum Variable Kosten}{\sum Umsatz}}$$

PŘÍKLAD

Účetní jednotka vyrábí jedinečný produkt spojený s fixními náklady ve výši 5 000 000 Kč, který prodává za 1 000 Kč/ks (při vynaložených variabilních nákladech 800 Kč/ks). Kolik musí prodat výrobků, aby dosáhla bodu zvratu, resp. aby docílila zisku 5 000 000 Kč?

$$BEP = \frac{FN}{p - v} = \frac{5\,000\,000}{1\,000 - 800} = 25\,000 \text{ ks}$$

$$BEP + Z = \frac{FN + Z}{p - v} = \frac{10\,000\,000}{1\,000 - 800} = 50\,000 \text{ ks}$$

Bod zvratu činí 25 000 ks. V případě, že by účetní jednotka ráda generovala zisk 5 000 000 Kč, musela by prodat alespoň 50 000 ks svého produktu.

Účetní jednotka bohužel pracuje s omezenou výrobní kapacitou, a tak není schopna vyprodukovat více než 40 000 ks výrobků. O kolik je třeba (a) snížit fixní náklady, (b) snížit variabilní náklady, (c) zvýšit cenu?

$$\frac{FN + 5\,000\,000}{200} = 40\,000 \rightarrow FN = 3\,000\,000 \text{ Kč}$$

Fixní náklady by musely klesnout na úroveň 3 000 000 Kč.

$$\frac{10\,000\,000}{1\,000 - v} = 40\,000 \rightarrow v = 750 \text{ Kč}$$

Variabilní náklady by mohly činit maximálně 750 Kč.

$$\frac{10\,000\,000}{p - 800} = 40\,000 \rightarrow p = 1\,050 \text{ Kč}$$

Cenu by bylo nutné zvýšit na 1 050 Kč/ks.

PŘÍKLAD

Účetní jednotka vyrábí tři druhy výrobků, jejichž nákladová struktura a objemy produkce jsou následující:

Výrobek	Prodej ks	Prodejní cena	VN/ks	Variabilní náklady	Tržby	Podíl na tržbách
A	500	1 000	800	400 000	500 000	10 %
B	1 000	2 000	1 800	1 800 000	2 000 000	40 %
C	500	5 000	4 500	2 250 000	2 500 000	50 %
Celkem	–	–	–	4 450 000	5 000 000	–

Kolik činí bod zvratu při fixních nákladech 600 000 Kč? Jaké celkové tržby by účetní jednotka musela realizovat, aby dosáhla zisku 500 000 Kč?

$$BZ = \frac{FN}{1 - \frac{VN}{T}} = \frac{600\,000}{1 - \frac{4\,450\,000}{5\,000\,000}} = 5\,454\,545 \text{ Kč}$$

$$BZ + Z = \frac{FN + Z}{1 - \frac{VN}{T}} = \frac{600\,000 + 500\,000}{1 - \frac{4\,450\,000}{5\,000\,000}} = 10\,000\,000 \text{ Kč}$$

Výrobek	Tržby	Prodej ks	Variabilní náklady
A	1 000 000	1 000	800 000
B	4 000 000	2 000	3 600 000
C	5 000 000	1 000	4 500 000
Celkem	10 000 000	–	8 900 000

$$\begin{aligned} \text{zisk} &= \text{tržby} - (FN + VN) \\ \text{zisk} &= 10\,000\,000 - (600\,000 + 8\,900\,000) = 500\,000 \text{ Kč} \end{aligned}$$

Bod zvratu činí 5 454 545 Kč. Aby účetní jednotka realizovala zisk ve výši 500 000 Kč, musely by její tržby činit 10 000 000 Kč.

Bonitní model / ■ Credibility Indicator / ■ Bonitätsindikator

Domnívat se, že díky kalkulaci jednoho jediného poměrového ukazatele budeme vědět vše potřebné k analýze finančního zdraví účetní jednotky, by bylo velmi naivní. Proto existuje celá řada tzv. souhrnných indexů pro hodnocení účetních jednotek, jejichž cílem je komplexně (jedním číslem) vyjádřit jejich finančně-ekonomickou situaci a výkonnost, jakož i varovat před případným ohrožením finančního zdraví účetní jednotky.

Bonitní modely predikují finanční zdraví účetní jednotky. Mezi jejich typické zástupce patří index bonity, Grünwaldovo skóre bonity či Kralickův Quicktest.

Credibility indicators provide a comprehensive view on the financial-economic situation and performance of an entity with the purpose of providing information regarding the entity's financial health. Some of the reputed ones include the credibility index, the Grünwald Score and the Kralicek Quicktest.

Ein Bonitätsindikator misst die Zahlungsfähigkeit eines Unternehmens.

Budova / ■ Building / ■ Gebäude

V souladu s katastrálním zákonem rozumíme budovou nadzemní stavbu spojenou se zemí pevným základem, která je prostorově soustředěna a navenek převážně uzavřena obvodovými stěnami a střešní konstrukcí.

A building is a structure fixed to the ground.

Ein Gebäude ist Teil des langfristigen Anlagevermögens eines Unternehmens. Ein Gebäude ist ein oberirdisches Bauobjekt, das mit dem Boden fest verbunden ist.

Cash flow / ■ Cash Flow / ■ Cashflow

Pojem cash flow je do češtiny nejčastěji překládán jako peněžní tok. Jedná se tedy o rozdíl mezi příjmy a výdaji peněžních prostředků ve sledovaném období. V praxi jej lze stanovit jako rozdíl mezi konečným a počátečním stavem peněžních prostředků.

Důvod, proč cash flow zjišťovat, je determinován aktuální bází, která je spjata s podvojným účetnictvím. Díky této vykázaný zisk není stoprocentně podložen peněžními prostředky. V praxi to tedy znamená, že účetní jednotka, která vygenerovala zisk, může za sledované období dokonce vykázat záporný peněžní tok, ale i naopak.

Cash flow is the difference between inflows and outflows of cash within a specific period. Technically, it is the difference between the starting and final balance of cash and equivalents thereof.

Der Cashflow betrachtet alle Ein- und Auszahlungen eines Unternehmens während einer Periode. Somit kann mit ihm die Liquiditätssituation eines Unternehmens beurteilt werden. Der Cashflow ist aufgeteilt in operativen Cashflow, Cashflow aus Investitionstätigkeit und Cashflow aus Finanzierungstätigkeit.

Celková zadluženost / ■ Debt Ratio / ■ Gesamtverschuldung

Celková zadluženost je poměrem mezi dluhy účetní jednotky a jejími celkovými zdroji (tedy vlastními i cizími). Pakliže dosahuje hodnot převyšujících 0,5, účetní jednotka preferuje spíše cizí zdroje financování před vlastními. U účetních jednotek operujících se záporným vlastním kapitálem dokonce dosahuje hodnoty převyšující 1.

$$CZ_{\text{adl}} = \frac{\text{Dluhy}}{A}$$

A debt ratio is a balance between debts and total capital (equity and liabilities). If this ratio is higher than 0.5, the entity will prefer debt financing. If the entity operates with negative equity then this ratio reaches a result higher than 1.

$$DR = \frac{\text{Debts}}{\text{Equity} + \text{Liabilities}}$$

Die Gesamtverschuldung ist eine finanzielle Kennzahl, die das Verhältnis von Fremd- und Eigenkapitalfinanzierung eines Unternehmens darstellt.

$$\text{Gesamtverschuldung} = \frac{\text{Schulden}}{\text{Eigenkapital} + \text{Verbindlichkeiten}}$$

Ceniny / ■ Postal Stationery, Valuables / ■ Werte

Mezi ceniny nejčastěji řadíme:

- poštovní známky,
- kolky,
- dálniční známky,
- stravenky do provozoven veřejného stravování,
- telefonní karty,
- CCS karty apod.

Ceniny jsou do okamžiku jejich vydání do spotřeby (používání) součástí krátkodobého finančního majetku účetní jednotky a nahlíží se na ně jako na jednu z forem peněz.

We consider the following to be valuables:

- postal stamps,
- stamps,
- highway stamps,
- meal tickets,
- phone cards,
- CCS cards etc.

Valuables are considered short-term financial assets and technically even as a form of cash equivalent.

Unter Werte versteht man kurzfristige finanzielle Vermögenswerte, die einen Barmittlersatz darstellen können wie z.B. Postmarken, Essensmarken, Telefonkarten oder andere Rabattmarken.

Cenný papír / ■ Financial Security / ■ Wertpapier

Cenný papír je nositelem právního nároku majitele tohoto cenného papíru vůči jeho emitentovi, který se zavazuje ke konkrétním povinnostem.

A financial security represents a legal claim of the owner against the issuer who has to fulfil specific obligations.

Ein Wertpapier ist eine Urkunde über ein Vermögensrecht. Diese Urkunde dient als Nachweis, um ein Recht geltend zu machen.

Cenný papír na doručitele / ■ Nominative Security / ■ Inhaberpapier

Cenný papír na doručitele není vázán na konkrétního majitele a jeho převod je možný pouhým předáním (tzv. tradicí). Typickým příkladem jsou tzv. anonymní akcie.

A nominative security (e.g. anonymous shares) is not tied to a specific owner and transfer thereof is possible simply by forwarding.

Inhaberpapiere sind übertragbare Wertpapiere. Derjenige, der in Besitz des Wertpapieres ist, kann den verbrieften Anspruch geltend machen.

Cenný papír na jméno / ■ Bearer Security / ■ Namenspapier

Cenný papír na jméno je vázán na konkrétního majitele a jeho převod je možný pouze a jen rubopisem (tzv. indosamentem) a následným předáním (tzv. tradicí).

A bearer security is tied to a specific owner and transfer thereof is possible only by endorsement.

Namenspapiere sind unübertragbare Wertpapiere. Die Urkunde ist auf einen spezifischen Namen ausgestellt und nur der namentliche Inhaber kann den verbrieften Anspruch geltend machen.

Cenný papír na řad / ■ Order Security / ■ Orderpapier

Cenný papír na řad je cenným papírem, který se ve své listinné podobě převádí rubopisem (tzv. indosamentem) a předáním (tzv. tradicí). Veškerá práva, která jsou s tímto cenným papírem spojena, je oprávněn vykonat takový majitel, který tento cenný papír předloží, a na jehož jméno byl cenný papír vydán, příp. jemuž svědčí nepřetržitá řada rubopisů.

An order security is a financial security which is transferable by endorsement or forwarding. All rights linked to this security can be exercised by the current owner.

Ein Orderpapier ist ein übertragbares Namenspapier.

Cestovné / ■ Travel Expenses / ■ Reisespesen

V souladu se ZP má zaměstnanec při vykonání tuzemské či zahraniční služební cesty nárok na proplacení tzv. cestovních náhrad. Výše limitů je stanovena vyhláškou Ministerstva financí pro příslušné kalendářní období.

Z hlediska provozních nákladů v položce cestovné zachycujeme veškeré náklady přímo související s vykonanou služební cestou.

Employees sent for a business trip have the legal right for coverage of their travel expenses. Daily allowance is described in a decree by the Ministry of Finance.

Reisespesen sind Geldzahlungen, die während einer Dienstreise für Ausgaben gezahlt werden.